

TYPOGRAPHIC CHEATSHEET

TEČKA, DVOJTEČKA, ČÁRKA

- sázejí se za předcházející slovo, za nimi **normální meziklínová mezera**
- následují-li **dvě interpunkční** znaménka po sobě, **neoddělují** se od sebe mezerou
- končí-li věta výrazem s tečkou (apod.), píše se pouze **jedno znaménko**, nikoli dvě
- u matematických výrazů se oddělují mezerou z obou stran (4:2)=2

Tečka:

- vyznačení konce věty
- označení kapitoly (1.3.3)

Napsal jsem větu a zakončil ji tečkou. Nyní napíši „přímou řeč“: „Ano, to je ona slíbená věta!“ Rád si pochutnám na pravé domácí slanině, vyuzené klobásce atd. Jsem si více než jistý, že sto metrů neuběhnu za méně než 5,5 sekundy. Miluji vodku s tonicem v poměru 4:1.

Naši zdolali těžkého soupeře 2:1. Paralympik dokončil závod v čase 22:12,56.

2.1.3 Interpunkce přednaska.pdf

Faktoriál zapisujeme pomocí vykřičníku n!

ZÁVORKY

- sázejí se bez mezer k větám a výrazům, které „obalují“
  - (oblé) [hranaté] {složené} <lomené> /lomítka/
- Je neskonale krásné zakousnout se do uzeného masa (z dědečkovy domácí udirmy).

UVOZOVKY

- klasické **dvojitě české** uvozovky se dle svého tvaru nazývají **99 66** („“)
- lze použít jednoduché **9 6** („“) nebo takzvané obrácené francouzské («»);
- znak " je značkou míry palce nebo časového údaje ve vteřinách (také tzv. programátorské uvozovky)

Uvozovky „české“

„Vnořené ‚uvozovky‘ české“

alternativní »uvození«

“double” and “single” quotes

«les guillemets»

„Přímou řeč obvykle nalezneme uvnitř ‚uvozovek‘.“

„... a tyto uvozovky mohou nabývat »různých« podob.“

„Celá věta v uvozovkách má interpunkci uvnitř.“

Je-li v uvozovkách jen jedno slovo, je interpunkce vně

„uvozovek“. (Platí i pro závorky.)

Apostrof

To jsem se lek'. sister's 's morgens

can't D'Arctagnan gov't

maitre d'hôtel O'Reilly Geh' mit mir

ZKRATKY

- Pozor!** „viz“ píšeme vždy **bez tečky!** Není to zkratka, ale rozkazovací způsob slovesa vidět

- zkratky právních forem** se podle nového vydání normy mohou, ale již nemusí psát v souladu s obchodním rejstříkem

a./s. / s./r./o. / spol./s/r./o. / k./s. / v./o./s.

ČÍSLOVKY

29/000 mezera (nebo tečka) mezi řády
3,14 desetinná místa oddělujeme čárkou
16. řadová číslovka
a² H₂O horní a dolní indexy

Peněžní částky

50 Kč / Kč 50,00 / 10 000 € / 130 Sk / czk 60

- pomlčka zastupuje dvě nuly
- nedoporučuje se zápis **50,- Kč** ani **Kč 50,-**; raději zapisovat celým číslem: **50,00 Kč**, ale lépe **50 Kč**

Jednotky

- stupeň se standardně **odděluje** od předcházejícího slova **mezerou**
- ve smyslu **přídavného jména** se sází **bez mezery**
- výjimkou je stupeň jako jednotka úhlu, údaj **stupeň–minuta–vteřina** se sází bez mezer

30% = třicet procent
20° = dvacet stupňů
4‰ = čtyři promile
30% = třicetiprocentní
12° = dvanáctistupňový
2km = dvoukilometrový

Venku je necelestých 7°C.

Nejvíce mu chutná 12° pivo. (dvanáctistupňové)

Otcova facka mne zasáhla v úhlu 45°.

Otcova facka mne zasáhla v 45° úhlu.

(pětačtyřicetistupňové)

Má milá se mi večer nastavila pod úhlem 75°26'40".

Skloňování číslovek

Do osmnácti let → do 18 let

nikdy ne 18ti; 18-ti

devatenáctiletý → 19letý

Pětihodinový → 5hodinový

22letý = dvacetidvouletý (dvaadvacetiletý)

153 let = sto padesátitřítiletý

Data a časové údaje

letopočty bez mezer půl čtvrté

1989 15.30 i 15:30

10 hodin, 5 minut, 8 sekund a 10 setin → 10:5:8.10

Paralympik dokončil závod v čase 22:12,56.

František Muzika František Muzika

*1900 †1974 1900–1974

DD.MM.RRRR 6.12.2014 (v textu)

RRRR–MM–DD 2015–05–01 (v účetních záz. ap.)

9.zář.2015 (v textu)

POMLČKA

- krátká** nebo **dlouhá**, jedno kterou variantu zvolíme, ale musíme jednotný styl držet v celém textu
- značí delší přestávku v řeči, uvození přímé řeči, zastoupení opakování znaménka, označení celé peněžní hodnoty apod.

Přestávka v řeči

- odděluje se základní meziklínová mezerou

- nesmí** stát na **začátku řádku** (na konci ano)

- interpunkce se sází hned za pomlčku bez mezery

Měla to být přednaska o typografii, ale jak se dalo čekat přednášející mluvil o něčem úplně jiném.

„Slezte z toho lustru Donalde, vidím vás, nebo!“

„Pomoc!“

Uvozování přímé řeči

- může se vyskytovat na začátku řádku

- většinou se odsazuje zarážkou a od prvního slova se odděluje pevnou mezerou

V tom se vedle ženy objevil polonahý muž a zařval:

—Honzo domů!

Kluk se po tomto zvolání ledabyle zvedl a zakřičel:

—Už du, maminečko!

Opakování výrazu

- často v seznamech nebo rejstřících

- odděluje se od následujícího slova **neměnnou mezerou**

- místo pomlčky můžeme použít znak **tilda** (~ vlnovka)

Salám Uherák

—Výsočina

—Paprikáš

—Junior

Výčet

- pomlčka (i jiný grafický symbol) může zastupovat odrážku ve výčtu

Dnešní nabídka:

—sádlo

—másl

—pivo

Pomlčka ve smyslu od do, až, versus...

- sází se **zásadně bez mezer**
- nesmí být na začátku** ani na **konci řádku**
- pokud tak řádek vychází a nemáme možnost, jak se tomu vyhnout, je **nutné nahradit pomlčku slovním výrazem**

Otevřeno 8.00–20.00 hodin.

Otevřeno 8.00–až 20.00 hodin.

V současnosti vážím 70–90 kilogramů.

V současnosti vážím 90–až 95 kilogramů.

Na zápas Česko–Maďarsko jsem nebyl vůbec zvědavý.

Na zápas Česko–v. Maďarsko jsem nebyl vůbec zvědavý.

Vždy jsem miloval dvojici Laurel–Hardy.

Vždy jsem miloval dvojici Laurel–a Hardy.

12. zář.–15. října 2000 ale 12.–13. zář. 2006

Trasa Praha–Berlín

SPOJOVNÍK

- spojuje** (logicky) výrazy nebo části slova
- sází se **vždy bez mezer** těsně k přiléhajícím slovům
- v češtině též platí, že rozdělí-li se výraz v místě spojovníku, **opakuje se znaménko** i na dalším řádku
- na klávesnici se nachází tam, kde většina lidí hledá pomlčku

chcete-li, mám-li, Brno-město, Ostrava-Poruba, slovník česko-anglický, sado-maso, Anežka Hodinová-Spurná, Jean-François Lyotard,

ISBN 3-8252-2197-0, on-line, e-mail

„S největší radostí, vzácná paní,“ děl Mlok zdvořile

se ukláněje. „Nebude-

li vám totiž vadit, že můj libosad jest pod vodou.“

KONCE ŘÁDKŮ

- neukončovat řádek jednoznačnými spojkami a předložkami (a, i, v, k, z, o, s)

Nikdy nerozdělujeme slova

o-kolo, u-pravit, ná-držka, 155-m, 20-Kč, kni-hovna, se-kunda, s.-r.-o., 12.-7.-1982, A.-Lustig, Ing.-Kopal

LOMÍTKO

- obvykle se **sází bez mezer** k přiléhajícím výrazům
  - Jsou-li tyto zkratky, tečka se vypouští
  - odděluje-li výrazy ve výčtu, odsazuje se z obou stran mezerami
  - u víceslovných výrazů se doporučuje zápis s mezerou
- Jel jsem na motocyklu rychlostí 65 km/h.
Školu jsem opustil ve školním roce 2000/2001.
<http://www.typomil.com/sazba/interpunkce.htm>
Nabídka: šunka/lovarové koleno/ličko/jaternicový prejt
Strana 1/4 ale také Strana 1/4

AUTORSKÉ A OCHRANNÉ ZNÁMKY

- Copyright** © se sází **před jméno vlastníka** autorských práv a je oddělena mezerou
- Registered** ® registrovaná značka, chrání název nebo logo a sází se **za chráněný název** bez mezery na střed řádku. Někdy je sázena i jako horní index (exponent)
- TradeMark**™ nám oznamuje, že máme co dělat s ochrannou (neregistrovanou) známkou. Přisazuje se **těsně za slovo** bez oddělování mezerou
- použití těchto značek se řídí autorským zákonem a dalšími předpisy

© LOGO

LOGO®

LOGO™

LOGO®

Copyright v kombinaci s časovým údajem

© Název firmy, 2015

ZÁKLADNÍ ZNAKY

Některé znaky lze zapsat i pohodlněji klávesovou zkratkou ve Windows, většinou se jedná o pravý (P) ALT + <znak na klávesnici>. Tyto zkratky fungují např. v Poznámkovém bloku. Některé aplikace mohou mít na těchto zkratkách definované jiné úkony a tak je nejjistější zapsat znak s levým (L) ALT + <číselným identifikátorem>

#	POPIS	ZKRATKA	(L) ALT +
...	Výpustka (tři tečky)		0133
*	Hvězdička	(P) ALT + -	042
†	Křížek		0134
‡	Dvojitý křížek		0135
„	Počáteční uvozovky		0132
“	Koncové uvozovky		0147
,	Jednoduchá poč. uv.		0130
‘	Jednoduchá konc. uv.		0145
–	Krátká pomlčka		0150
—	Dlouhá pomlčka		0151
~	Tilda (vlnovka)	(P) ALT + I	0126
©	Copyright		0169
®	Registered		0174
™	TradeMark		0153
@	Zavináč	(P) ALT + V	064
#	Mřížka	(P) ALT + X	035
%	Procenta	SHIFT + =	037
‰	Promile		0137
&	Ampersand	(P) ALT + C	038
ß	Ostré S	(P) ALT + §	0223
<	Menší než	(P) ALT + ,	060
>	Větší než	(P) ALT + .	062
\	Zpětné lomítko	(P) ALT + Q	092
[	Hranatá poč. závorka	(P) ALT + F	091
]	Hranatá konc. závorka	(P) ALT + G	093
{	Složená poč. závorka	(P) ALT + B	0123
}	Složená konc. závorka	(P) ALT + N	0125
«	Fr./Rus. poč. uvozovky		0171
»	Fr./Rus. konc. uvozovky		0187
‹	Fr./Rus. poč. jedn. uv.		0139
›	Fr./Rus. poč. konc. uv.		0155

SPECIÁLNÍ ZNAKY

Tyto znaky fungují jen s rozšířenými znakovými sadami, např. Arial. Zkratky se píšou pomocí levého (L) ALT + (NUM) <číslo na numerické klávesnici>

#	POPIS	ZKRATKA	(L) ALT +
□	Ména	(P) ALT + ``	0164
€	Euro	(P) ALT + E	0128
\$	Dolar	(P) ALT + Ů	036
¢	Cent		0162
£	Libra		0163
¥	Yen		0165
^	Strážka	(P) ALT + 3	094
•	Bod		0149
	Svislá linka	(P) ALT + W	0124
¡	Přerušená linka		0166
¬	Zápor		0172
±	Plus minus		0177
°	Stupně		0176
μ	Mikro		0181
§	Oddíl		0167
¶	Odstavec		0182
·	Midot		0183
¼	Zlomky – čtvrtina		0188
½	Zlomky – polovina		0189
¾	Zlomky – tři čtvrtiny		0190
÷	Dělení	(P) ALT + Ú	0247
×	Násobení	(P) ALT + J	0215
	Nezalomitelná mezera		0160

#	POPIS	(L) ALT +
☺	Smajlík	1 (NUM)
☹	Smajlík inverzní	2 (NUM)
♥	Srdce	3 (NUM)
♦	Diamanty (kule)	4 (NUM)
♣	Kříže (žaludy)	5 (NUM)
♠	Piky (listy)	6 (NUM)
•	Bod	7 (NUM)
▪	Bod inverzní	8 (NUM)
○	Kruh	9 (NUM)
◻	Kruh inverzní	10 (NUM)
♂	Muž	11 (NUM)
♀	Žena	12 (NUM)
♪	Nota	13 (NUM)
♫	Nota spojená	14 (NUM)
☼	Slunce	15 (NUM)
▶	Trojúhelník vpravo	16 (NUM)
◀	Trojúhelník vlevo	17 (NUM)
↑	Změna výšky	18 (NUM)
!!	Dvojitý vykřičník	19 (NUM)
¶	Znak odstavce	20 (NUM)
§	Paragraf	21 (NUM)
▬	Obdélník	22 (NUM)
↕	Šipka vertikální	23 (NUM)
↑	Šipka nahoru	24 (NUM)
↓	Šipka dolů	25 (NUM)
→	Šipka vpravo	26 (NUM)
←	Šipka vlevo	27 (NUM)
└	Pravý úhel	28 (NUM)
↔	Šipka horizontální	29 (NUM)
▲	Trojúhelník nahoru	30 (NUM)
▼	Trojúhelník dolů	31 (NUM)

Zdroje:

- AMBROSE, Gavin a Paul HARRIS. *Grafický design: typografie*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010. Základy designu. ISBN 978-80-251-2967-8.
- BERAN, Vladimír. *Typografický manuál: učebnice počítačové typografie*. 5. vyd. Náchod: Manuál, 1994. ISBN 80-901824-0-2
- *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, 2016 [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>
- Interpunkce a speciální znaky. *Typomil* [online]. Praha: Typomil, 2012 [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <http://typomil.com/sazba/interpunkce.htm>

